

Johann Cothmann Gerhard Hermann Uphoff

Disputatio Theologica Anniversaria Exhibens Brevissimam Resolutionem Sex Problematum ex cap. 3. Gen. desumptorum

Rostochii: Pedanus, 1627

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737677015>

Druck Freier Zugang

Verf.: G. H. Uphoff

J. Cöthmann.

N. U. theol. 1627.

44. 6
Disputatio Theologica

ANNIVERSARIA

EXHIBENS

BREVISSIMAM RE-

SOLUTIONEM SEX PRO-

blematum ex cap. 3. Gen.

desumptorum.

de quibus

AVSPICIO JEHOVÆ

PRÆSIDE

JOHANNE COTHMANNO

S. S. Theol. Licent. & Professore publico,

RESPONDEBIT

GERHARDUS HERMANNUS UPHOFF

Unnâ - Westph.

*Ad diem 1. Septembris in Auditorio Majori
horis antemeridianis.*

ROSTOCHII

Excusum in JOACHIMI PEDANI Typographia.

Anno M. DC. XXVII.

1627

VIRIS

*Magnificis, Amplissimis, Consultissimis, pietate,
prudentiâ, Doctrinâ & multiplici rerum usu
præcellentissimis,*

DOMINIS CONSULIBUS

&

DOMINIS SENATORIBUS

Laudatissimæ Reipublicæ UNNENSIS meri-
tissimis, dignissimis

Patriæ Patribus Eminentis-
simis

Dnn, Favitoribus meis perpetim honorandis,

In observantiæ *πικνέρον*, &
commendationis *ὀργυτήρον*

*Publicum hoc Gymnasium
Theologicum*

D. I. C. O.

Gerhardus - Hermannus Uphoff
S.S. Theol. Studios.

Eccles. 7. v. 30.

מִצְאָתַי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים
אֶת־הָאָדָם יִשְׂרָאֵל וְהִמְרָה בְקִשְׁוֹ
חֲשֹׁבוֹת רַבִּים

Entes vera & salvifica Dei agnitionis vacua, malorum causas genuinas ac veras ignorantes, nonnulla fatali omnia contingere necessitate arbitrata sunt. Quadam cuncta temerè, contingenter & casu fieri sinxerunt. Alia *מַדְוָעָא* commente sunt. Nos Christiani, verbo Jehove instituti, omnium malorum causas diabolo instiganti ac sollicitanti, mundo seducienti, carni perverse ac nobismetipsis astipulantibus, cum scripturà tribuimus; omne enim, quod est in mundo, veluti concupiscentia carnis, & concupiscentia oculorum, & fastus vita, non est ex patre, sed ex mundo, I. Joh. 2. v. 16. Qua de re ac consimilibus materijs, ut ulteriorem veritatis cognoscende gratia ex scripturis differendi campum habere queamus, quaestiones nonnullas, è textus visceribus cap. 3. Gen. desumptas, aspirante divino favore, brevissimè ventilabimus. Hac autem disputatione initium faciemus. Sit ergò

QUÆSTIO I.

An protoplasti nostri à serpente merè physico seu naturali; num verò à Diabolo, serpente infernali, decepti sint?

Celebris ille antiquitatum Judaicarum scriptor, Josephus historiae sua lib. I. cap. 2. protoplastorum nostro-

rum lapsum recensens, ita stylum format, quasi à serpente naturali ac merè physico Adam & Eva, ut fructu vetito vescerentur, sint persuasi. At, si scripturam, qua non est ἰδιὸς Ἐπιλόσιος, contulerimus, verum equidem serpentem à Mose introduci deprehendimus; id enim historia Mosaica manifestò indicat: merum autem & nudum seu physicum solùm fuisse serpentem, ut Josephus censet, est scripturæ contrarium.

2. Et quamvis in V. T. libris Canonicis, id totidem syllabis non dicatur; constat tamen ex libro Sap. c. 2. v. 23. tunc temporis receptam esse veram scripturis consonam sententiam; Diaboli scil. invidiã mortem introiisse in mundum. In N. T. ubi clarior lux est, clarius quoq; id innuitur, quando Diabolus ab ipso Christo, ob hanc seductionem, Joh. 8. v. 44. homicida dicitur, & quidem ἀπὸ ἀρχῆς. Et in specie serpens antiquus, seducens terrarum orbem Apoc. 12. v. 9. c. 20. v. 2. appellatur. Conf. Luc. 10. v. 19. Jam verò vix solida dari potest ratio, cur hic titulus Diabolo ita conjunctim detur. Appellationes quidam ferarum, ob similes qualitates, Diabolo in scripturis tributas legimus. Quemadmodum scriptura mos est, ferarum nomine homines nonnullos ob similes affectiones appellare conf. Psal. 17. v. 12. Pl. 22. v. 22. Psal. 56. v. 5. Ezech. 19. v. 2. Nah. 2. v. 11. Matth. 3. v. 7. 2. Tim. 4. v. 17. verum ullibi nomenclaturam antiqui ipsi assignari, non additã voce serpentis, vix scriptura tabulis probari posse statuo. Infero ergo attributum hoc, respicere tragœdiam illam antiquã, in horto paradisi, totius humani generis pernicie actam, qua Diabolus felicitatis humanæ invidiã impulsus, corpus serpentis; utpote animalis callidissimi, proindeq; suo instituto aptissimi, invasit. Arguit id, præter modò dicta serpentis loquela, qua, sicuti & ratio utpote imaginis divinæ (qua
serpens

serpens destituitur) nota, serpenti nudo & naturali, naturaliter minimè competit.

3. *Inquis: Moses absolute שׂוֹפָר idq̄, non semel sed aliquoties, appellat. שׂוֹפָר autem, sicut concordantia, ut & vis vocis Grammatica docent, serpentem non Diabolum notat. Accedit, quòd Apostolus, 2. Cor. II. v. 3. Evam à serpente deceptam dicat: Diaboli autem nullam mentionem faciat. Resp. 1. in genere effectum proprium arguere causam propriam. Jam autem teste scripturà sacrà, mentiri ac decipere hominem, ut πῶς ἂν ἄλλοι, est effectus proprius Satanae. vide I. Reg. 22. v. 20. 21, 22. Joh. 8. v. 44. Matth. 13. vers. 28. Act. 5. v. 3. I. Cpr. 7. v. 5. 2. Cor. 2. v. II. cap. 4. vers. 4. I. Theff. 3. v. 5. E. & c. 2. in specie, distinguendo serpentem nudum & à Diabolo obsessum, onustum atq; occupatum. Moses, ut & Apostolus mentionem faciunt serpentis; At non nudi seu solius, sed serpentis quo Diabolus ad hominem decipiendum, abusus est. Primaria ergò seductionis causa fuit Diabolus. organum verò serpens. Et quoniam instrumentum seductionis extitit, inde maledictioni quoq; obnoxia fuit. 3. observandum quoq; scriptura sacra hanc esse consuetudinem, rem prout forinsecus apparet, sæpenumerò describere. vide Gen. 32. v. 24. Matth. 8. v. 12. Luc. 24. v. 4. Quia ergò serpens solùm apparebat, ille quidem nominatim exprimitur; ita tamen ut Diabolum serpentem occupasse, ceu hodie in obsessis videmus, ac protoplastis imposuisse minimè negetur.*

QUÆSTIO II.

Anne Eva solùm; an verò Adam simul

Diaboli suggestione deceptus sit?

I. Bellar. lib. 3. de amiss. grat. & stat. peccat. cap. 7.

A 3

aucto.

*auctoritate duorum locorum I. Tim. 2. v. 14. 2. Cor. II. v. 3.
 fretus, Adamum propriè loquendo non fuisse seductum, con-
 cludit. verùm materie hujus sedem penitiùs, ἀνευ δευτε-
 ραίας introspicientes, non tantùm Evam, sed & Adamum
 propriè ac verè seductum esse, diffiteri haut possumus.
 versu 6. enim nostri capitis, non solùm de Eva dicitur רחמל
 comedit, de fructu scil. prohibito; sed & de Adamo asseritur
 רחמל si jam quæram, cur Eva seducta est? responsio alia non
 succurrit, nisi quam textus suppeditat; videlicet quia contra
 Dei mandatum arbore vetitâ vescitur. Hinc talis exsurgit
 Major, in textu fundata, & ex ejus visceribus desumpta.
 Qui contra Dei mandatum, ex fructu vetito comedit, ille
 propriè deceptus esse affirmatur. v. II. At Adam, non sola
 Eva, contra Dei mandatum ex fructu vetito comedit. v. 12. 17.
 E. & c. Deinde pœna presupponit culpam. Qui ergò propriè
 seductionis sensit pœnas, qua specie propriè ac verè seductus
 esse negaretur? Pœnas autem non soli Eva, sed & Adamo esse
 inflictas, v. 17. 18. 19. arguunt. Rationibus his primarijs,
 auctoritates priscorum patrum accedunt. Quos sententia
 nostra adstipulari Bellarm. loco allegato negare non audet.
 Quæ apud eundem d. l. videri possunt.*

2. Loca in contrarium adducta sententia nostra è scri-
 pturâ & ipsâ sede probata, nil quicquam derogant, quòd ut
 facilius appareat diversi peccati primi considerandi sunt re-
 spectus. Peccatum πρῶτον θεωρεῖται, vel respectu
 cause primariæ instigantis & persuadentis, & Diabolum, ser-
 pentem occupantem habet auctorem, Gen. 3. v. 13. 2 Cor. II.
 v. 3: vel respectu propagationis & traductionis, quæ patri
 generanti, tanquam cause principaliter agenti, in scripturâ
 ascribitur. vide Gen. 46. v. 26. Ex. I. v. 4. Quo sensu Apo-
 stolus ait: peccatum per Unum hominem in mundum intro-
 iisse.

uisse Rom. 5. v. 12. Dicit quidem posset indicari b. l. Unitatem naturae, speciei & conjugij. At quia Apostolus de peccati propagatione agit, ac praeterea Adamum primum & secundum opponit, prior responsio rejici nequit. Hoc itaq; sensu Adamum primario causam habet; ita tamen, ut Eva non penitus excludatur. vel respectu inchoationis & seductionis ordinis, sic Eva seducta dicitur non Adam. Et hoc sensu Syr. c. 25. v. 33. dicit à muliere initium factum peccati. Quam inchoationem & ordinem Apostolus in loco primo à Bellarmino opposito, I. Tim. 2. v. 14. attendit. Unde ait: Adam prior formatus est: deinde Eva. Et Adam non est seductus, repetendum *ἄρσενος ἡγεμονία*, scil. prius, sicuti creatus primum. Quia ergò mulier, prius & immediate à Diabolo seducta est, ita ut simul causa & promotrix seductionis viri fuerit, Gen. 3. v. 12. Ideo infert Apostolus: non debet doceri publicè & ordinariè in Ecclesià, & imprimis auctoritatem in viros usurpare, minimè convenit. Hac ergò explicatione, censente Bellarmino, non redditur infirmum ac debile argumentum Apostoli; sed maximè stabilitur, ut consideranti, citra praedictum textus viscera, clarum est.

3. Excipis, Evam fallendi intentionem Adamum non habuisse. proinde Adamum ab Eva non esse seductum. Resp. seductiones non semper, ex seducentis intentione & animo, verum ex re ipsa estimari. vide I. Joh. 2. v. 16. c. 3. v. 7. 2. Tim. 3. v. 13. alioquin nulli alios seducere possent nisi decipiendi intentionem haberent, quòd tamen falsum esse ipsa experientia testatur. Locum alterum ex 2. Cor. II. v. 3. desumptum, quod concernit. Responderi potest, 1. intelligendum illum de primà & immediatà; tum & externà Diabolicà seductione. Serpens Diaboli organum, primum per externum alloquium aggressus est Evam, utpote sexum imbecillio-

rem.

rem. Inde verò, non nisi per inconsequentiam, Adamum seductum esse negatur. Negatio enim modi & ordinis, non tollit rem ipsam. Concesso itaq; alio modo & ordine Evam esse deceptam, quis tam ad prodigium usq; absurdus, Adami seductionem ea propter neget. 2. In textu non additur exclusiva, quòd Eva tantum decepta sit. Ideo inclusivè textus, præsertim si sedem hujus materiæ Gen. 3. contulerimus, explicandus. Ab inclusiva autem ad exclusivam non valet consequentia. vide Joh. 15. v. 26. Matth. 16. v. 19. Heb. 9. v. 28.

QUÆSTIO III.

Quodnam primum omnium protoplastorum fuerit peccatum?

1. B. Luth, in comment, cap. 3. Gen. peccatum primum censet fuisse incredulitatem, ita enim inquit. p. 47. fons omnium peccatorum est incredulitas, hanc cum Satan excussit aut depravato verbo excitavit, nihil ei non facile est. Et p. 47. Radix igitur & fons peccati est incredulitas, & aversio à Deo, sicut è contra fons justitiæ & radix, est fides.

2. Quæ sententia probatur I. ex materiæ hujus sede Gen. 3. v. 3. 4. unde sic colligimus. Quæ prius discedit à verbo, illud partim additione, partim detractioe depravando: Illa primum infidelis & incredula extitit. At Eva prius discedit à verbo, illudq; partim additione, partim detractioe depravat. E. & c. Minor probatur è textu: dixerat Jehova de fructu vetito לֹא תֹאכַל ne comedas. Eva insuper addit, quasi etiam tactum arboris prohibuerit. Ita enim Satanam alloquitur, quod Deus dixerit לֹא תֹאכְלוּ סִמְנוּ וְלֹא תַגְעוּ בוּ non comedatis ex ea, nec tangatis eam. Deinde comminatio
Jehova

Jebova purè erat categorica, omnem excludens dubitationem. Quocunq; die comederis ex ligno מוֹת תוֹת moriendo morieris, id est certissimè & omnino morieris vi proprietatis lingua, quam vide apud Buxtorf. in Thesaur. p. 436. Eva comminationis repetitio est dubitativa מוֹת תוֹת הֲ ne forte moriamini. 2. A fidei justificantis indole. Quae se habent ut pugnancia & directè opposita. Illa subsistere simul nequeunt. Fides seu fiducia in Deum, & superbia adversus eundem, habant se ut pugnancia. E. & c. omnis enim qui natus est ex Deo (id est, qui in Deum fiduciam habet) peccatum (quale etiam est superbia contumax) non committit, quoniam semen illius in eo manet καὶ τὸ σπέρμα ἀμάρτανων, eo quod ex Deo natus est, I. Joh. 3. v. 9. Fuit ergo ἐν τῷ ἀδυνατῶν, fiduciam in Deum retinere, & adversus Deum superbire, protoplasti igitur antequam superbirent, infidèles extiterunt, id est à verbo manifesto ad mendacium, ejusq; patrem, Joh. 8. v. 44. conversi sunt. Et quemadmodum origo conversionis post lapsum, fidei ceu organo apprehendenti semen promissum ascribitur: ita origo aversionis incredulitati rectissimè tribuitur. Et quomodo quaso, primi nostri parentes, comminationem Jebovae severissimam, mortis aeternae ac temporalis interminatione factam, probeq; ab ipsis; utpote in statu integritatis constitutis, intellectam stoccifacere, ac Dei mandato anteponere potuissent, si fiduciam in Deum salvam illasamq; retinuissent.

3. Sententiam hanc impugnat Bellarm. lib. 4. de Amiff. Grat. & stat. peccat. cap. 4. quando disertus verbis inquit: primum peccatum primorum parentum fuisse superbiam. Quam assertionem probat tribus scripturae locis, quae ad veritatis lancem jam appendemus.

4. Priusquam autem id faciamus, cura precium erit, quid in controversiam non veniat, paucissimis prelibare. ob-

B

servan-

servandum itaq; in hujus quaestionis decisione non queri de
vitiis actibus peccatum protoplastorum consummatibus (hos
enim si quis rectè estimaverit, omnia decalogi praecepta varijs
modis esse violata deprehendet, atq; sic superbiam simul con-
currissè non inficiamur. vide Meisner. p. m. Disp. 4. Art. 3.
Quaest. 3.) sed de ordine actuum ἀνομιῶν. Quamvis enim
uno peccandi actu continuo, actus isti vitiosi concurrerint, or-
dinem tamen inter illos fuisse certum est. Unus ergo omnium
primus, actuum vitiosorum extitit, quem reliqui subsequuti
sunt. Illum infidelitatem fuisse nos, freti rationibus supra
positis, concludimus.

5. Bellar. a. cum scholasticis superbiam fuisse probare satagit.
primò ex Syr. IO. V. 15. Si initium omnis peccati est superbia, E.
etiã peccati primorum parètum initium erit. At prius est. E.
Et c. R. 1. nondum probatum est, textum citatũ de peccato primo
agere. Nam quod vulgatus interpret ait: initium omnis
peccati est superbia, id fontibus repugnat, in quibus parti-
cula Universalis omnis: non reperitur, sed simpliciter dici-
tur ὡς ἀρχὴ ἀνομιῶν καὶ ἐρηφάνια. Dicimus ergò, Syracidem
affecta superbia indicare, quòd scil. ex illa, tanquam fonte
venenato, post hominis corruptionem, mali scaturiant rivuli.
Quis verò hinc inferet, superbiam in peccato ἀνομιῶν
primam actuum vitiosorum extitisse? 2. versus antecedens, à
Bellar. quq; allegatus sententiæ Adversariorum repugnat.
Ita enim legunt Bellar. Et vulgatus interpret: initium super-
bia est apostatare à Deo. Ἀποστασία autem quid aliud est, nisi
ipsa ἀπίθεια Et infidelitas conf. I. Tim. 4. v. 1. 2. Th. 2. v. 3.
Infidelitas itaq; seu ἀπίθεια praeceat superbiam, ut causa effe-
ctum, Et fons rivulum. Unde sequitur ἀνομιῶν prius
fuisse apostatas, ex qua postmodum apostasiã, superbia scatur-
iginem duxerit. Secundo ex Tob. 4. v. 14. pro Bellarm.
tale.

tale formari potest argumentum. In quo initium sumpsit
 omnis perditio: Illud primum fuit peccatum. At in super-
 biâ initium sumpsit omnis perditio. Ergo. Resp. Commissum
 esse elenchum false translationis; in textu enim Græco dicitur
 ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ ἀπώλεια, in superbiâ perditio. Ostendi-
 tur itaq; superbiæ pro ratione substrata materia actualis, effe-
 ctus vitiosissimus, quo Tobias senior, juniorem ab animi elat-
 tione debortatur. Non autem actus primus vitiosus, peccati
 primi primorum parentum indicatur. A positione autem
 effectus superbiæ actualis, ad positionem actuum in πρῶ-
 τῶν δόξῳ peccato ἀναγκάστως concluditur. Tertio ex
 Rom. 5. v. 19. ita colligit. Inobedientia est primum pecca-
 tum. Inobedientia est actus primus superbiæ. E. quoddam
 quod est actus primus superbiæ est primum peccatum. Resp.
 vocem inobedienciæ, non referri ad ordinem actuum vitio-
 sorum, de quo tamen questio est; sed ad totam præioplastorum
 transgressionem externo facto consummatam. Quod vox
 obedientiæ huic è diametro opposita, arguit. Sicut enim o-
 bedientia Christi non notat primum actum, sed omne id, quic-
 quid agendo Christus fecit, ac patièdo pertulit. Ita inobe-
 dientia omne id notat, quo Adamus felicitate primi status ex-
 cidit. Quod si resolvatur in partes, primos parentes ad de-
 fectionem primam à verbo fuisse sollicitatos, deprebendimus.
 videatur ratio nostra sententiæ prima. Connotari verò voce
 inobedienciæ superbiam, ut & alia peccata Decalogo prohibita,
 utraq; manu largimur. Primum autem, peccati primi actum
 præcisè indicari ἀποτόμως negamus. Quod tamen, si Bel-
 lar. operosè obtinere contenderet, non nobis sed sibi metipsi ad-
 verfaretur. Quia primum gradum superbiæ, ait, esse: nolle
 subijci imperio & præceptis alterius. Id autem quid aliud est,
 nisi esse infidelem & incredulum, à verbis Dei discedere, &c.

Quod Etiam prius fecisse, jam antè nos probasse confidimus.

QUÆSTIO IV.

Quid primi parentes enormiter legem Dei transgrediendo, amiserint?

1. *Quæstio hæc plus in recessu videtur habere, quam cuiusvis forsitan in fronte apparet. Ideo quid primi parentes transgressionem suam perdididerint penitius, considerandum est. Scholastici Doctores hisq; consentiens Bellar. supernaturale fuisse donum, quod primus homo creatione accepit, ac postea à Diabolo persuasus amisit, asseverant. Luth. in comment. cap. 3. Gen. in hac quæst. Scholasticorum producit simile, à formosâ puellâ coronâ ornatâ, desumptum. Corona certè non est pars naturæ virginis, sed quoddam separatum à natura, quod ab extra accedit, & sine violatione naturæ potest iterum adimi. Hæc Luth.*

2. *Quæ sententia periculosissima est, & magnorum errorum causam præbet. Si enim rectitudo illa primæva supernaturalis fuit, illâ demptâ, supernaturalia mansere integra. Unde dicente Luth. p. 48. annon frustra est, mittere redemptorem Christum, cum iustitia originalis, tanquam aliena res à natura nostra ablata est, & integra naturalia manent? Quid potest indignius Theologo dici.*

3. *Confirmata ideo, primò, nostra sententiâ, brevem adversæ partis argumentorum nobis oppositorum considerationem attexemus. Quòd ergò iustitia originalis, quam primus homo creatione accepit, fuerit ei in integritatis statu naturalis & concreata, probatur I. Ab hominis ad imaginem Dei creatione. Quicquid pertinet ad hominis creationem, id illi*

id illi naturale, concreatum & intrinsecum est. Imago Dei seu justitia originalis pertinet ad hominis creationem. E. & c. Majorem roborat experientia & aliarum specierum inductio. Experientia quidem, quæ docet, naturam hominis ex primâ creatione aestimandam esse. Unde enim queso, naturam hominis, aliâq; naturalia, nisi ex primâ creatione, tanquam unicâ Cynosurâ, censeremus? Inductio à reliquis animantibus desumi potest. Quis putabit, aut dicet, hominem deterioris esse conditionis ac reliquæ sunt creatura, quibus quicquid concreatum est, id omne naturale dicimus? Cur de solo homine creaturarum omnium nobilissimo id negaretur? Minoris certitudo colligitur ex Gen. 1. v. 27. Eccles. 7. v. 30. Eph. 4. v: 24. 2. à naturali propagatione. omne hereditarium, quod Carnali & naturali propagatione in posteros diffunditur, naturale est. Quale enim principium, tale principiatum. Justitia originalis hereditaria, ac Carnali propagatione in posteros (si in statu integritatis homo perstitisset) propagata fuisset. E. Major illustrari potest à contrario. Quemadmodum enim, quia in peccatis concipimur, & trahimus, ut loquitur Luth. dicto comment. p. 48. ex ipsâ natura seminis, ignorantiam Dei, securitatem, incredulitatem, odium erga Deum, inobedientiam, impatientiam & similia gravissima vitia, naturâ dicimur filij ire Ephes. 2. v. 3. ob eandem causam justitia originalis homini naturalis concreata & intrinseca fuit. Minorem ipse Bellar. loco supra citato admittit.

4. Antequam autem ad contrariæ sententiæ refutationem nos accingamus, notandum 1. non controversi inter nos & pontificios, nunc in primo homine dona fuerint supernaturalia. Nam quòd Bellar. c. 1. de Grat. primi hominis ait: Lutheranos nulla dona supernaturalia in primo homine fuisse, contendere: id veritati minimè consonum. Non enim

denegamus Adami dona supernaturalia, ut totius adoranda
& veneranda Trinitatis inhabitationem &c. at justitiam
originalem classi illorum donorum annumerandam, inficia-
mur.

5. Deinde vocabuli: naturæ seu naturalis ambiguitas
evolvenda. Nam in questione hac naturale non dicitur, quod
est pars naturæ, ut corpus & anima: aut quod fluit à natura
principijs, ut facultates anima intelligendi, volendi, sentien-
di: sed naturale dicitur, quod natura arctissime inheret,
eamq; exornat ac perficit, & naturaliter propagatur.

His ita præmissis argumenta contraria Bellar. resolve-
mus. 1. desumitur ex Gen. 3. v. 19. qui natura pulvis est, ille
solum supernaturalia habet dona. At protoplasti nostri na-
tura pulvis erant. E. &c. Resp. confundere argumentum
originem corporis, cum conditione totius hominis, ac præcipuè
anima. Corpus in se, quatenus ex terrâ formatum, utiq; ra-
tione originis pulvis erat. At totus homo, ob justitiam origi-
nalem anima, tanquam primario subjecto, naturaliter attri-
butam, non erat pulvis. Quis sequela, inquit Meisn. p.
m. in resolut. hujus argumenti disp. 2. Avdgw. Q. 1. corpus A-
dami ex pulvere formatum est. Ergo justitia anime natura-
lis non fuit. Major itaq; ita limitanda: qui secundum om-
nes sui partes pulvis est, ille non habet concreatam & natu-
ralem justitiam originalem. Jam subsumptio erit falsa.
2. Ex Psal. 5. v. 8. Si propheta miratur, hominem, ad tan-
tam excellentiam esse evectum, dignitas illa erit aliquid su-
pernaturale. Naturale enim si fuisset, quid admiratione
opus? verba Bellarm. hac sunt: miratur propheta hominem
fere angelis esse æquatam, quasi dicere vellet, hominem natu-
ra sua corporatum, mortalem, animalium cæterorum affecti-
bus obnoxium, ad eam gloriam evectum, ut parum omnino ab
ange-

angelis abesset. Resp. frustra Bellar. in loco hoc urgendo desu-
 dat, cum non de Adamo primo, sed secundo sit accipiendus. Id
 probat 1. appellatio *WIDN* qua hominem notat, non integrum
 aut sanum, qualis Adam erat, sed agrum conf. Psal. 9. v. ult.
 Job. 9. v. I. 2. De quo Psalmus agit, illi omnia manuum
 Dei opera subijciuntur. Quod itidem Adamo primo male tri-
 buitur. vide Psal. 115. v. 6. quia manuum Dei opera, ut ex
 v. 4. videre est, lunam ac stellas includunt. Quis autem
 dixerit Adamum Lunæ ac stellis dominatum fuisse? 3. Homo
 de quo questio in allegato Psalmo, dicitur coronatus, ergo an-
 tea cercavit: non nisi certanti, pulchra corona datur 2. Tim.
 2. v. 5. Id vero Adamo primo in innocentie statu posito, quo-
 modo tribueretur? 4. constans ipsius Christi & Apostolica
 in N. T. allegatio Psalmum de Adamo secundo, exponit. vide
 Matth. 21. v. 16. I. Cor. 15. v. 27. Hebr. 2. v. 6. 3. ex Psal.
 48. v. 21. Quicquid assimilatur honori & gloria, illud est
 aliquid extrinsecum. At justitia Originalis in loco citato
 assimilatur honori & gloria. E. & c. Resp. tum major, tum
 minor indigent probatione. Honor consideratus ratione fun-
 damenti, non notat aliquid extrinsecum. Quod ipsius Dei
 exemplo patet, cui scriptura hinc inde tribuit honorem &
 gloriam Matth. 6. v. 13. I. Tim. 6. v. 16. Apoc. 5. vers. 15.
 numne aliquid extrinsecum ipsi assignat? anne potius maje-
 statem & perfectionem internam illi tribuit? Ideo non statim
 valet illatio: quicquid assimilatur honori, illud est aliquid
 extrinsecum. Deinde, non dum probatum est, allegatum
 Psalmum de homine in statu nature instituta considerato, in-
 telligendum esse. Si antecedentia, & scopum ipsum atten-
 dimus, Psalmum de cœcitate impiorum, mortem & finem
 suum non considerantium agere deprehendemus. vide v. 6. 7.
 13. 15. 17. 18. 4. ex Syr. 17. v. 2. indumentum est aliquid
 extrin-

extrinsecum & superadditum. *Iustitia originalis est indu-
mentum. E. & C. Resp. in argumento esse quatuor terminos;
aliter enim vox indumenti sumitur in Majore, ac aliter in
Minore. Observandum itaq; voces indumenti, vestiendi &
similes & C. vel sumi propriè vel Metaphoricè. propriè sum-
pta notant aliquid superadditum, Matth. 6. v. 31. Luc. 15.
v. 22. Metaphoricè vero accepta, non semper id notant, homi-
ni quod est extrinsecum. Unde Maxima nata est: vesti-
endi, indumenti & C. vocabula Metaphoricè accepta rem
plerumq; internam notant, vide Psal. 104. v. 1. Job. 10. v. 11.
Matth. 6. v. 30. Et conferrì potest locus ex epistola Judæ
v. 23. Ad locum scripturae Bellar. quintum & ultimum
Luc. 10. v. 30. Resp. brevissimè: parabolas extra instituta
collationis scopum non esse torquendas & extendendas. Quo-
tiescunq; verò id fit, tunc militat Regula Theologica. Theo-
gia parabolica, non est argumentativa. Scopus itaq; Chri-
sti non est Adami lapsum, loco citato, explicare, sed doctrinã de
quovis proximo, opera nostra indigente, illustrare, ac carita-
tis officium explicare conf. v. 29. cum 36. 37. Rationes Bel-
lar. reliquas, brevitatis studio ipsi συζητήσει reservabimus.*

QUÆSTIO V.

An protoplasti nostri sibi tantum; an
vero toti generi humano, dona illa de quibus
quæstione antecedente dictum, amisc-
rint?

1. In hac quæstione si rationem humanam consuluerimus,
absurdum esse videtur, peccatum Adami toti posteritati no-
sere. Unde Moderni Photin. peccatum originale penitus ne-
gant, idq; cum ratione manifestã pugnare contendunt, cum
unius

unius peccati, Adami scil. tanta esse vis nequeat. Unde Socinus inquit: Tertium errorem ejusmodi generis statuo, quod omnino Evangelici docent, hominis ad peccandum pronitatem, ex illo primo, primi hominis peccato profectam esse.

2. At, quod non erronea sit, sed scriptura tabulis comprehensa sententia; lapsus scil. Adamico peccatum introductum, & naturam omnium hominum esse corruptam probatur. 1. ex Gen. 3. v. 15. omne quod per conculcationem serpentis infernalis ab Adamo & posteris est ablatum, id fuit lapsus Adamitici consequens. At peccatum & c. per conculcationem serpentis infernalis ab Adamo & posteris est ablatum Joh. I. v. 29. I. Joh. 2. v. 2. c. 3. v. 8. E. Major inde stabilitur, quod hunc in finem, semen benedictum promittatur, ut ab illis miserijs in quas Diaboli invidia incidamus, liberemur. Quod enim in Adamo amisimus, in Christo recuperavimus. 2. Ab expresso Apostoli testimonio, eog. gemino i. ex Rom. 5. v. 12. per quem introijt peccatum in mundum, per illum introijt simul corruptio originalis. At per Adamum introijt peccatum in mundum. E. vel ex v. 19. per quem constituimur peccatores, per illum corrumpimur. At per inobedientiam unius hominis constituimur peccatores. E. & c. 2. ex I. Cor. 15. v. 27. per quem morimur, per illum corrumpimur. At per Adamum morimur. E. per illum corrumpimur.

3. Ad $\Phi\lambda\upsilon\alpha\epsilon\iota\omicron\varsigma$ Photinianorum varias ac multiplices eo felicius profligandas notandum i. Adamum in presenti negotio, nō considerari ut individuum & personam singularem, sed ut totius humani generis stirpem, originem & communem parentem, qui dona non pro se solum, sed & pro totā posteritate accepit. Ideo propria culpā, per dens dona, non ille solus, sed cum eo simul, totum genus humanum, ijsdem est privatus. 2. discrimen peccati observandum, quando aliud dicitur perso-

C

nale

nale & fingulare, seu peccatum individui. Aliud verò naturale & universale, seu peccatum speciei. De prioris generis peccato verum est: Filius (obediens & pius) non portabit iniquitatem patris. De secundo verò inquit Apostolus, 1. Cor. 15. v. 49. *gestavimus imaginem terreni Adami. Id autem non aliâ ratione factum est, quàm que Gen. 5. v. 3. exprimitur, quòd Adam genuerit filium, ad imaginem & similitudinem suam; lapsu scil. contractam, peccato pollutam, ac di-vina oppositam. Plura de hac questione legi possunt apud D. Meiss. p. m. in considerat. Theol. Phot. p. 683. & seqq.*

QUÆSTIO VI.

Cur Deus lapsum non impediverit:
aut præceptum aliud servatu facilius dederit?

1. *Quæstio proposita bimembris est. Primum quod attinet membrum, statuere non veremur, Deum lapsum Adamiticum, quantum satis erat, impedivisse. Id i. expressè sub mortis comminatione, ne fructu vetito vesceretur interdicens. Interdictum ita sonat: de fructu arboris scientiæ boni & mali ne comedas, quo die comederis ex eo, utiq; moriturus es.* 2. *Sufficientissimis viribus hominem contra ~~μειοτερον~~ Diabolum instruendo, ut, quòd prestare jussus erat, citra ullam difficultatem, modo voluisset, expeditum dare potuisset. Si enim nunc in statu corrupto, possumus & debemus, Dei auxilio, Diabolo resistere, 1. Pet. 5. v. 9. Multo magis id Adam viribus sufficientibus creatione instructus, efficere valuisset.*

2. *In quis, cur Deus violentà & externâ quapiam retractione Eva manus à fructu vetiti esu non removit, aut alio modo, quòd facile potuisset, facultatem motricem, impedivit, sicut in alio negotio factum esse legimus 1. Reg. 13. v. 4. Resp. licet id factum fuisset, nihilo tamen minus, peccatum committ*

ti pe-

zi potuisset. Non enim statuendum, externum solummodo fructus esum prohibitum; sed & internum inordinatum appetitum, & concupiscentiam interdictam fuisse, ex scripturâ manifestum est. Quòd ergò Christus inquit Matt. 5. v. 28. qui aspexerit uxorem alterius, ad concupiscendam illam, jam adulterium cum eâ commisit in corde suo. Idem de peccato primo, externo nondum opere consummato rectissimè dicitur; Evam scil. videntem fructum arboris, quòd pulcer esset, & gratissimus oculis, jam tum in corde contra Dei præceptum deliquisse. Quomodo itaq; externâ manus cobibitione peccatum impediri potuisset? Deinde quemadmodum Deus hodie in novitate spiritus, id est spontaneo, & non in vetustate literæ, id est coactò & invito animo, cultum sibi præstari vult Rom. 7. v. 6. oblationes enim populi Jehova sunt voluntaria, Psal. 110. v. 3. ita Deus in illo imprimis statu id flagitavit, quo omnia erant perfectissima. 3. Ad alterum membrû responsio expedita est; vix scil. occurrere præceptum servatu facilius. Nam in tantâ selectissimarum arborum copiâ & varietate; tum & virium humanarum exactissimâ integritate, quid possibilis ac facilius, quam ab unius arboris esu abstinere? Et licet Deus aliud præceptum dedisset; idem tamen humana curiositas objectasset, quæ ut comescatur ac frænetur, capistrum adhibendum Apostolicum, ex Rom. 9. v. 20. Tu quis es ô homo, qui ex adverso responses Deo. Nos questionem hanc, hac vice concludentes, in verbo patefacto humiliter acquiescimus, & ex animo Deo Trinuni gratias agimus, quod ad imaginem sui nos misellos homunciones condere dignatus est, cumq; nostra culpa dignitate illâ primavâ excideramus, semen mulieris caput infernalis serpentis quod contereret promittere, ac in temporis plenitudine mittere ex merâ gratiâ voluit. Quæ viscera misericordiæ dum piè nobiscum expendimus, ex Apoc. 5. v. 13.

doçola-

δοξαλογία repetimus, dicentes: sedenti in Throno & agno
benedictio & honor & gloria & potestatis in secula seculo-
rum, Amen.

Sap. 2. v. 23.

Ὁ Θεὸς ἔκλεσε τὸν ἄνθρωπον ἵνα ἀφθαρσία καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας
ιδιότητος ἐπιησέν αὐτὸν. Φθόνῳ ἢ διαβόλῃ Ἰάν αἰετοῦ εἰσήλ-
θεν εἰς τὸν κόσμον.

Viro praestantissimo & literatissimo,

Dn. GERHARDO-HERMANNO UPHOVIO,
de Lapsu protoplastorum ex cap. 3. Genes. & quaestio-
nibus inde natis, publicè disputaturo gratulatur.

Justus homo productus erat, sine crimine rectus,
Irradiansq; DEI & cognitione sui.
Sanctus erat totus, non morti obnoxius ulli:
Vera homine in toto stabat imago DEI.
Lurida fatalis fundit sed crimina serpens,
Ignivomo morsu justitiamq; rapit;
Integra nec Natura manet, ceu virgo corollis
Ablatis; serpit membra per ima malum.
Ipse reus sit mortis homo, aut moriturus inantè:
Se maculat semetu labe malâq; suum.
Unde manet cunctos mors & damnatio; Christus
Quos nisi credentes eripit è tenebris.
Una salus cunctis quasita; at pectore credunt
Vix pauci Christo, qui caput orbis ovat.
Hæc dum Magnifico, Uphovi, sub Præside nobis
Ostendis gnavus, laude vebendus eris,
Laude; tua eximio quam refert Musa labori, &
Ad Cathedram, pullos ceu philomela, parat.
Maeste animo, Uphovi, stadium decurre decorum:
Ut tandem victor justa brabeia feras.

M. JACOB. Dürfelde Osn. Westph.

si potuisset. Non enim statuendum, externus
et us esum prohibitum; sed & internum ino-
tum, & concupiscentiam interdictam fuisse
manifestum est. Quòd ergò Christus inquit Ma-
spexerit uxorem alterius, ad concupiscenda
terium cum eà commisit in corde suo. Idem
externo nondum opere consummato rectissimè
scil. videntem fructum arboris, quòd pulcer-
mus oculis, jam tum in corde contra Dei pr-
se. Quomodo itaq; externà manus cobibiti
pediri potuisset? Deinde quemadmodum D-
tate spiritus, id est spontaneo, & non in veta-
coactò & invito animo, cultum sibi prestat.
oblationes enim populi Jehova sunt volunt-
ita Deus in illo imprimis statu id flagitavi-
perfectissima. 3. Ad alterum membrũ res-
vix scil. occurrere præceptum servatu faci-
selectissimarum arborum copiã & varietate
humanarum exactissimã integritate, qui-
cilius, quam ab unius arboris esu abstinere
liud præceptum dedisset; idem tamen hum-
jectasset, qua ut compefcatur ac frenetur,
dum Apostolicum, ex Rom. 9. v. 20. Tu qui
adverso responses Deo. Nos questionem hanc
dentes, in verbo patefacto humiliter acqui-
mo Deo Trinuni gratias agimus, quod a-
misellos bomunciones condere dignatus est,
dignitate illã primẽvã excideramus, semen-
fernalis serpentis quod contereret promitt-
plenitudine mittere ex merã gratiã volu-
misericordia dum piẽ nobiscum expendim.

the scale towards document

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.

Patch Reference numbers on UTT